

<https://interscience.uz/>

ISSN 2181-1709 (P)

ISSN 2181-1717 (E)

SJIF: 3.805 (2021)

2023/10

**TA'LIM VA
INNOVATION
TADQIQOTLAR**

**ОБРАЗОВАНИЕ И
ИННОВАЦИОННЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ**

**EDUCATION AND
INNOVATIVE
RESEARCH**

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR

ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH

№10/2023
oktyabr

Muassis:

Buxoro davlat universiteti
Fan va ta'lim MChJ

Bosh muharrir: Ma'murov
Bahodir Baxshullayevich

Jamoatchilik kengashi raisi:
Xamidov Obidjon Xafizovich,
Buxoro davlat universiteti
rektori

Mas'ul kotib: Akramova
Gulbahor Renatovna

Texnik muxarrir: Davronov
Ismoil Ergashevich

Tahririyat manzili:
Buxoro shahar,
Q.Murtazoyev ko'chasi, 16-uy

E-mail:
eirjurnal2020@gmail.com

Jurnalning elektron sayti:
www.interscience.uz

Jurnal OAK Rayosatining
2021 yil 30 sentyabrda
306/6-son Qarori bilan
PEDAGOGIKA,
PSIXOLOGIYA,
FILOLOGIYA, TARIX
FANLARI bo'yicha falsafa
doktori (PhD) va fan doktori
(DSc) ilmiy darajasiga
talabgorlarning dissertatsiya
ishlari yuzasidan asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan ilmiy nashrlar
ruyxatiga kiritilgan

Bosishga ruxsat etildi:
28.10.2023 y.
Qog'oz bichimi 60x84 1/8.
b/t.12,5.

Buyurtma raqami 1.23
«FAN VA TA'LIM»
nashriyotida chop etildi.
Buxoro shahar

Jurnal 28.07.2021 yilda 9305
raqami bilan O'zbekiston
Ommaviy axborot vositalari
davlat ro'yxatidan o'tgan

Jurnal 2020 yilda tashkil topdi
va 2 oyda 1 marta chop etildi.
2021 yil noyabr oyidan
boshlab har oyda 1 marta
o'zbek, rus va ingliz tillarida
chop etiladi

«Ta'lim va innovatsion
tadqiqotlar» xalqaro ilmiy-
metodik jurnalidan ko'chirib
bosish tahririyatning roziligi
bilan amalga oshiriladi

Maqolada keltirilgan
faktlarning
to'g'riligi uchun muallif
mas'uldir

07.00.00 – TARIX FANLARI

Abdullayev R. I. Qo'qon xonligida qo'lyozma kitoblarni badiiy bezash san'ati	7
Abdurasulova D. T. Jizzax shahrida Erkin iqtisodiy zonalarining tashkil qilinishi va ular faoliyatining tartibga solinishi	10
Boltayeva M. J. Sog'liqni saqlash tizimiga xorijiy investitsiyalarning jalb etilish tarixidan(Jizzax viloyati misolida)	14
Umarova M. Buxoro amirligida amir shahmurod hokimiyatining o'rnatilishi.	18

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Akramova S. R. Zamonaviy tilshunoslikda lingvopoetik tadqiq tamoyillari	21
Axmedova M. B. Zamonaviy tilshunoslikda semantik maydon tushunchasi va uning o'rganilishi	24
Jamolova Z. Adabiy obzorda ilmiy-nazariy muammolar talqini	28
Jaqsiliqova A. S. Satirik nasirda qo'llanilgan maqollarning estetik funksiyasi	32
Madraximova I. B. Kuz obrazining trinar talqini	35
Navruzova M. G. Tibbiy birliklarning leksik qamrovi va ularning xalq jonli tili bilan bog'liqligi	39
Pirmatova O. S. Palov - o'zbek madaniyati ramziy tushunchasi sifatida	44
Polvanova N. A. Adabiy ta'limda uy vazifalari bilan ishlashni takomillashtirish usullari	49
Saminjonov M. S. Soha qasamlarining milliy-madaniy xoslanishi	52
Салахидинова З.О. Конструирование практического занятия по синтаксису русского языка	57
Turdieva Z. S. Temirpo'lat Tillaevning "Turnalar ohi" qissasida peyzajning badiiy funksiyasi	60

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Abdulkafizov B. X. Pedagogik kvalimetriya asosida o'rta maktab (10-11-sinf) o'quvchilarining bilimlarini baholashda ota-onalar va jamiyatning rolini tahlil qilish.	64
Abdumajitova S. A. Xorijiy davlatlarda steam ta'lim texnologiyasini rivojlanish tarixi	68
Adilov S.Q. Sport kurashida sportchilarining jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlash texnologiyasi	73
Alimova Sh. R. Bo'lajak o'qituvchilarni xalq pedagogikasi vositasida ma'naviyatini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	79
Avazov A. J. Zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etish strategiyalarining nazariy va amaliy ahamiyati	83
Абдуллаев С. Ф. Скetch – зарисовки как инновационное направление в подготовке учителей изобразительного искусства	86

Ahmedov M. U. Качество среднего образования как педагогическая проблема	91
Boychaeva N. Bases of analysis and research of the professional competence and creativity of the teacher in the art of music	95
Davronov I. E. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining innovatsion faoliyatida kreativlikning o'rni	98
Davlatova S. T. Talabalarda ekologik xavfsizlik madaniyatini shakllantirishda fanlararo integratsiya	104
Fatayeva F. R. O'quvchilarni kiberbullingdan himoya qilish dolzarb pedagogik muammo sifatida	106
Fayzullayeva M. A. Ta'lim klasteri sharoitida ta'lim jarayonini raqamli texnologiyalar asosida tashkil qilish va rivojlantirishda raqamli ta'lim resurslarini qo'llash	111
Hakimova M. H. Boshlang'ich sinfda matematika fanini o'qitishga yondashuvlar	116
Hamdamova Z. Sh. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida to'g'ri talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirishning o'rni va ahamiyati	120
Hamroyev R. R. Axborot texnologiyalar fanini o'qitishda foydalaniladigan pedagogik texnologiyalar	125
Islomov R. T. Innovatsion texnologiyalar orqali o'quv jarayonlarini mustahkamlay oladigan xilma-xil usullar	129
Ismatova N B. Bo'lajak o'qituvchilarni kasbga qiziqishini rivojlantirish muammosining – Sharq mutaffakirlari ijodida ifodalanishi.	132
Kadirova M. M. Talabalarda zamonaviy ta'lim texnologiyalari vositasida iqtisodiy ko'nikmalarni takomillashtirish yo'llari	136
Karimjonova M. I. Kinolog kadrlarni tayyorlash tizimida innovatsion texnologiyalardan integrativ maqsadlarda foydalanishning ahamiyati (Milliy kinologiya markazi o'quv-o'rgatuv jarayoni misolida)	142
Kurbonov M. U. Kompetentlik-bo'lajak o'qituvchining kasbiy rivojlanishiga motivation tayyorgarlik omili sifatida	147
Kamilova G. A. Xalq ozaki ijodi-maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirish vositasi sifatida	150
Кучимов М. К. Системный подход к трудоустройству выпускников вузов	153
Mamirov A. X. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini tayyorlashda ta'limning faol usullarini qo'llash	156
Mustafaqulova D. I. Ilyosov U. I. Tizimli tafakkur zamonaviy didaktik metodlarini amaliyotda qo'llash	160
Muxsinov Sh. U. Hakam va o'yin ishtirokchilari o'rtasidagi munosabatlar muammosi va uning hakamlik sifati bilan aloqasi	165
Ne'matova F.B. PIRLS xalqaro baholash dasturi asosida o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	169
Nematova Z. T. Autentik materiallar orqali talabalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik muammolar.	172
Niyozmatov A. O'zbek xalq o'yinlari asosida o'quvchilarni ma'naviy tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari	178
Nurova R. I. Talabalarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish jarayonida teatr pedagogikasining ahamiyati.	183
Nadjimitdinova M. A. Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisining ijodiy faolligini oshirish bosqichlari	187

Norova I. M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida husnixat bilan yozish ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	191
Nigmanov B. B. Bo'lajak jismoniy tarbiya trener-o'qituvchilarini tayyorlashga yangicha yondashuv	196
Omonboeva N. E. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv izohli lug'atlari bilan ishlash ko'nikmasini rivojlantirish	200
Pardabaev J. Maktabdan tashqari ta'limda o'quvchilar texnik ijodkorligini rivojlantirish omillari	204
Parpieva M. S. Internal and external pedagogical impact on the intellectual development of students	207
Pozilova Sh. Professional ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini kasbiy kreativligini baholash bosqichlari	211
Qo'chqarova F. M. Talabalarda sanogen tafakkurni rivojlantirish komponentlari va uning o'ziga xos xususiyatlari	216
Quliyeva Sh. H. Bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashda metodik kompetentlikning o'ziga xos xususiyatlari	219
Rahmonov U. T. Rasmiy matnlar yaratish ko'nikmasini rivojlantirish metodlari	223
Sagindikova N.J. Shaxs shakllanishida gender xususiyatlari ahamiyati	228
Tojiboyeva X. M. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda gender yondashuvlar	231
Turakulova M. The importance of organizing construction/application training in preschool education based on the "STEAM – education" approach	236
Umarova N. Z. O'zbek tili mashg'ulotlaridan mashq turlaridan samarali foydalanish	241
Xadjamuratova M. X. Innovatsion siyosat yuritishda yoshlarga toza ekologik muhitni yaratish yoshlarni ijtimoiy himoya qilishning asosiy sharti	248
Xazratov F. X., Po'lotov U. O. Big data hamda ma'lumotlar tahlili turli sohalarda qo'llanilishining bugungi kundagi holati	253
Xonnazarova S.T. Maktab biologiya ta'limida o'quvchilarning kognitiv faoliyatini faollashtirish	259
Xudayberganov G'. Q. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni fanlararo abstraktsional va ordinal bog'lab shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanish	263
Xurramova S. M. Talabalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish mohiyati	268
Zaynitdinova M. A. Matematika o'qituvchining kompetensiyalarini baholash	272
Xamroev S. S. Talaba - yoshlarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish tendensiyalari	277
Шадыева Н. Ш. Методика использования программных средств на уроках географии	280
Shodmonova A. Sh. Boshlang'ich sinf o'quvchisi faoliyatida o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	284
Шойимова Ш. С. Роль педагогического мышления в формировании когнитивной ориентированности врача – педагога	289
Shodiyeva S. U. Talabalarni texnik-konstruktorlik kompetentligini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari.	294
Shomirzaev M. X. Milliy hunarmandchilik va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	302
19.00.00 – PSIXOLOGIYA FANLARI	
Akramov M. R. Ekologik sog'lom muhitni shakllantirishda ekologik ongning o'rganishning ijtimoiy-psixologik jihatlari	307

Atabaeva N. B. Turli yosh davrlarida altruistik xulqni rivojlanganlik darajasi va uning gender farqlari	310
Azamjonova O. Q. Zamonaviy psixologiyada muzokara jarayonini nazariy o'rganilishi	314
Djurakulova D. F. Talabalarda aybdorlik hissi namoyon bo'lishidagi o'ziga xos gender farqlar	318
Elov Z. S. Deviant xulq-atvorli o'smirlarda suitsidial holatlarni keltirib chiqaruvchi omillar (Ilmiy tadqiqotlar natijalari asosida)	325
Ergasheva N. A. Pedagoglarda "Hissiy charchoq" sindromining psixologik aspektlari.	329
Ikromova S.A. O'smirlarda destruktiv axborotlarga nisbatan mafkuraviy immunitet hosil bo'lishining o'ziga xos psixologik xususiyatlari.	333
Ismoilova N. Z. Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining o'ziga xosligi	337
Исмоилов Т. Рекомендации по улучшению процесса развития вербально-коммуникативных компетенций у будущих педагогов	342
Nazarov A. S. Qaror qabul qilish zamonaviy boshqaruv sub'ektiining muhim kompetensiyasi sifatida	345
Qarshiboyev S.A. Karakulova U. A. O'smirlik davrida o'quv faoliyati motivi shakllanishining psixologik xususiyatlari.	352
Qarshieva D. S. Pedagoglapda kasbiy cтpеcc muammosi o'rganilishining metodologik acoclapi	357
Qodirov O. S. O'smirlarda jinoyat motivlari rivojlanishini oldini olishda ijodkorlik va kreativlikning o'rni	361
Рустамов Ш. Ш. Педагогико-психологические основы инновационной компетентности учащихся студентов	364
Sattorova M. D. Psychological manifestations of social tolerance	368
Safarov D. X. Umumtalim maktablari jamoasidagi psixologik muhit rahbar shaxsiga ta'sir ko'rsatuvchi omil sifatida	371
Yusupov U. S. Psychological factors of the emergence of deviant behavior in the family environment	375
Ismatova D. T. Farzand tarbiyasi kontekstida ota-ona fenomenining nazariy metodologik asoslari	380
Kalillayeva U. A. Deviant xulq-atvorli o'smirlarda kasb tanlash motivatsiyasini shakllantirishning pedagogik-psixologik determinantlari	386
Raxmatov F. U. Voyaga yetmaganlarda jinoyat motivlari shakllanganlik holati va xarakterli xususiyatlari tavsifi	389
Jumayev N. Z. O'quvchilar intellektual taraqqiyotida amaliy psixologik usullardan foydalanishning psixologik mexanizmlari	394
Odilova S. K. Dezadaptatsiyalashgan o'smirlarni korreksiya qilishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	398

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR

AMOATCHILIK KENGASHI A'ZOLARI

Djurayev Risboy Haydarovich, pedagogika fanlari doktori, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi akademigi
Shamsutdinov Rustambek Temirovich, Andijon davlat universiteti professori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat hodimi, tarix fanlari doktori

Majidov Inom Urushevich, texnika fanlari doktori, professor. O'zbekiston milliy universiteti.

Olimov Qahramon Tanzilovich, pedagogika fanlari doktori, professor. A.I.Gersen nomidagi Rossiya davlat pedagogika universiteti Toshkent filiali

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Musurmonova Oyniso, pedagogika fanlari doktori, professor

Safarova Rohat G'aybulloyevna, pedagogika fanlari doktori, professor, T.N.Qori-Niyoziy nomidagi O'zbekiston pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti.

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor. O'zbekiston jaxon tillari universiteti

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

XORIJ OLIMLARI

Artamonova Yekaterina Iosifovna, pedagogika fanlari doktori, professor, Moskva davlat pedagogika universiteti, Xalqaro pedagogika fanlari akademiyasining prezidenti

Yemelyanova Irina Yevgenyevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy -pedagogika univversiteti. Rossiya

Kuzmenko Galina Anatolevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Moskva davlat pedagogika universiteti, Jismoniy tarbiya, sport va salomatlik instituti

Safaraliyev Bozor Safaraliyevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Chelyabinsk davlat akademiyasi

Kulishov Vladimir Vasilevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina

Lazarenko Irina Rudolfova, pedagogika fanlari doktori, professor. Altay davlat pedagogika universiteti rektori, Rossiya

Filippova Oksana Gennadevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy -pedagogika univversiteti. Rossiya

Xristo Kyuchukov, pedagogika fanlari doktori. Umumiy tilshunoslik va psixolingvistika professori. Berlin Erkin universiteti, Turkologiya instituti. Xalqaro psixolingvistika va Sotsiolingvistika jurnali asoschisi va muharriri, Germaniya

Kumskov Mixail Ivanovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor. M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti

Maksimenko Sergey Dmitriyevich, akademik, psixologiya fanlari doktori, professor. Ukraina Milliy pedagogika fanlari akademiyasining akademigi

Padalka Oleg Semenovich, pedagogika fanlari doktori, professor. M.P. Dragomanova nomidagi pedagogika milliy universiteti, Ukraina

Hazretali Tursun, tarix fanlari doktori, professor. Xoja Ahmad Yassaviy nomidagi xalqaro qozoq-turk universiteti professori

Mamedova Irada, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, Ozarbayjon Milliy akademiyasi Tarix instituti bo'lim boshlig'i

Timur Xo'jaog'li, tilshunos va adabiyotshunos olim. Michigan universiteti professori (AQSh)

Nurettin Hatunoğlu Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü (Turkiya)

Mullodjanov Sayfullo Kuchakovich, tarix fanlari doktori, professor. Tojikiston milliy universiteti

Gushko Sergey Vladimirovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina

O'ZBEKISTON OLIMLARI

TARIX FANLARI

Inoyatov Sulaymon Inoyatovich, tarix fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti

Rajabov Qahramon Kenjayevich, tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Fanlar akademiyasi Tarix instituti yetakchi ilmiy xodimi

Rashidov Oybek Rasulovich, tarix fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI

Madjidova Ra'no Urishevna, filologiya fanlari doktori, professor. O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Sharipova Laylo Frunzeyevna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

Nigmatova Lolaxon Xamidovna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

Yusupova Hilola O'ktamovna, filologiya fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro muhandislik-texnologiya instituti

Ro'ziyeva Mohichehra Yoqubovna, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doytori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

PEDAGOGIKA FANLARI

Tolipov O'tkir Qarshiyevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti.

Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti

Jo'rayev Husniddin Oltinboyevich, pedagogika fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti

Tilavova Matlab Muxammadovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat pedagogika instituti

Sohibov Akram Muxammadovich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Qarshi davlat universiteti

Umarov Baxshullo Jo'rayevich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat pedagogika instituti

Hasanova Gulnoz Qosimovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti

Inoyatov Abdullo Shodiyevich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent. Buxoro davlat universiteti

Davronov Nurzod Ismoilovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent. Buxoro davlat pedagogika instituti

PSIXOLOGIYA FANLARI

Umarov Baxriddin Mingbayevich, psixologiya fanlari doktori, professor. Toshkent davlat pedagogika universiteti

Bafayev Muxiddin Muxammadovich, psixologiya fanlari buyicha falsafa doktori (PhD). Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

IQTISODIYOT FANLARI

Kurolov Kobuljon Kulmanovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi direktori

Mamanazarov Abdusakim Bozorovich, iqtisodiyot fanlari fan nomzodi, dotsent. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti Toshkent filiali

FALSAFA FANLARI

Namozov Bobir Bahriyevich, falsafa fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

SIYOSIY FANLAR

Jumayev Rustam G'aniyevich, siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

BIOLOGIYA FANLARI

Artikova Hafiza To'yumurodovna, biologiya fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti

ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

ЧЛЕНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО СОВЕТА

Джурраев Рисбой Хайдарович, доктор педагогических наук, академик АН РУз
Шамсутдинов Рустамбек Темирович, профессор Андижанского государственного университета, заслуженный работник культуры Узбекистана, доктор исторических наук
Мажидов Ином Урушев, доктор технических наук, профессор, Национальный университет Узбекистана им. Мирзо Улугбека
Олимов Кахрамон Танзилевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский филиал Российского государственного педагогического университета имени А.И. Герцена
Таджиходжаев Зокирхужа Абдусатторович, доктор технических наук, профессор
Мусурмонова Ойнисо, доктор педагогических наук, профессор
Сафарова Рохат Гайбуллоевна, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский научно-исследовательский институт педагогических наук имени Т. Н. Корнилова
Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков

РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКИЙ СОВЕТ ЗАРУБЕЖНЫЕ УЧЕНЫЕ

Артамонова Екатерина Иосифовна, доктор педагогических наук, профессор, Московского государственного педагогического университета. Президент Международной академии педагогических наук
Емельянова Ирина Евгеньевна, доктор педагогических наук, профессор, Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Кузьменко Галина Анатольевна, доктор педагогических наук, профессор. Московский государственный педагогический университет, Институт физической культуры, спорта и здоровья
Сафаралиев Бозор Сафаралиевич, доктор педагогических наук, профессор кафедры социально-культурной деятельности Челябинской государственной академии
Кулишов Владимир Васильевич, доктор педагогических наук, профессор. Государственный университет экономики и технологий, Кривой Рог, Украина
Лазаренко Ирина Рудольфовна, доктор педагогических наук, профессор. Ректор Алтайского государственного педагогического университета, Россия
Филиппова Оксана Геннадьевна, доктор педагогических наук, профессор. Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Христо Кючуков, доктор педагогических наук. Профессор общего языкознания и психолингвистики. Свободный университет Берлина, Институт тюркологии. Редактор Международного журнала психолингвистики и социолингвистики, Германия
Кумсков Михаил Иванович, доктор физико-математических наук, профессор Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова
Максименко Сергей Дмитриевич, академик, доктор психологических наук, профессор. Академик Национальной академии педагогических наук Украины
Падалка Олег Семенович, доктор педагогических наук, профессор, Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова, Украина
Хазретали Турсун, доктор исторических наук, профессор Международного казахско-турецкого университета имени Ходжи Ахмада Яссави
Мамедова Ирада, PhD по историческим наукам, доцент, заведующий институтом истории Национальной Академии Азербайджана
Тимур Хужаугли, лингвист и литературовед. Профессор Мичиганского университета (США)
Nurettin Hatipoğlu, Assoc. доктор, университет Зонгулдак Бюлент Эджевит, факультет искусств и наук, исторический факультет (Турция)
Муллоджанов Саифулло Кучакович, доктор исторических наук, профессор. Национальный университет Таджикистана
Гушко Сергей Владимирович, доктор экономических наук, профессор, проректор Государственного экономико-технологического университета, Кривой Рог, Украина

УЧЕНЫЕ УЗБЕКИСТАНА

История

Иноятлов Сулаймон Иноятovich, доктор исторических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Раджабов Кахрамон Кенжаевич, доктор исторических наук, профессор, ведущий научный сотрудник Института истории Академии наук Узбекистана
Ойбек Расулович Рашидов, доктор исторических наук. Бухарский государственный университет

Филология

Маджидова Рано Уришевна, доктор филологических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков
Шарипова Лайло Фрунзеевна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Нигматова Лолахан Хамидовна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Юсупова Хилола Уктамовна, кандидат филологических наук, доцент. Бухарский инженерно-технологический институт
Рузиева Мохицехра Якубовна, доктор философских наук, доцент. Бухарский государственный университет

Педагогика

Толипов Уткир Кариевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами.
Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Джурраев Хусниддин Олтинбаевич, доктор педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Тилавова Матлаб Мухаммадовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Дилова Наргиза Гайбуллаевна, PhD по педагогическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет
Сохибов Акрам Рустамович, кандидат педагогических наук, доцент. Каршинский государственный университет
Умаров Бахшудло Джурраевич, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Хасанова Гулноз Касимовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Иноятлов Абдулло Шодиевич, доктор философских наук (PhD) по педагогическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет
Давронов Нурзод Исмоилович, PhD по педагогическим наукам, доцент. Бухарский государственный педагогический институт

Психология

Умаров Бахриддин Мингбаевич, доктор психологических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет
Бафоев Мухиддин Мухаммадович, PhD по психологическим наукам. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами

Экономика

Куролов Кобулжон Кулманович, доктор экономических наук, профессор. Директор сетевого центра переподготовки и повышения квалификации педагогов Ташкентского государственного технического университета имени Ислама Каримова
Маманазаров Абдухаким Бозорович, кандидат экономических наук, доцент. Ташкентский филиал Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова

Философия

Намозов Бобир Багриевич, доктор философских наук. Бухарский государственный университет

Политика

Джумаев Рустам Ганиевич, доктор философии (PhD) по политическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет

Биология

Артикова Хафиза Тоймуродовна, доктор биологических наук, доцент. Бухарский государственный университет

O'QUVCHILAR INTELLEKTUAL TARAQQIYOTIDA AMALIY PSIXOLOGIK USULLARDAN FOYDALANISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI

Jumayev Nodir Zayniddinovich

BuxDu Psixologiya va sotsiologiya kafedrasi Kattta o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'quvchilar intellektual taraqqiyotida amaliy psixologik usullardan foydalanishning psixologik mexanizmlari o'rganilgan. Shuningdek o'quvchilar intellektini rivojlantirish muammosi bo'yicha ilmiy adabiyotlar qiyosiy analogik yo'nalishda tahlil qilingan, bolalar intellektini rivojlantirishda doirasidagi tadqiqot metodikalarini tanlash va qo'llash bo'yicha taklif hamda tavsiyalar ishlab chiqilgan, bolalar intellektini rivojlantirishda o'ziga xos xususiyatlarni empirik jihatdan nazariy va amaliy tahlillar olib borilgan, hamda o'quvchilar intellektini rivojlantirish samaradorlik darajalarini aniqlash haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: intellektuallik, qobiliyat, xarakter, iste'dod, psixologik mexanizmlar, metod, metodologiya, psixokorreksiya, psixodiagnostika, motivatsiya genetik omil, ijtimoiylashuv, dominant.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ МЕТОДОВ В ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОМ РАЗВИТИИ УЧАЩИХСЯ

Жумаев Надир Зайниддинович

Бух Гу Кафедра психологии и социологии старший учитель

Аннотация. В данной статье рассмотрены психологические механизмы использования практических психологических методов в интеллектуальном развитии учащихся. Также была проанализирована научная литература по проблеме развития интеллекта учащихся в сравнительно-аналогичном направлении, разработаны предложения и рекомендации по выбору и применению методик исследования в рамках развития интеллекта детей, проведен эмпирический теоретический и практический анализ особенностей развития интеллекта детей, а также определены уровни эффективности развития интеллекта учащихся.

Ключевые слова: интеллектуальность, способности, характер, одаренность, психологические механизмы, метод, методика, психокоррекция, психодиagnostika, мотивация генетический фактор, социализация, доминанта.

PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF THE USE OF PRACTICAL PSYCHOLOGICAL METHODS IN THE INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF STUDENTS

Jumayev Nadir Zayniddinovich

BSU Department of Psychology and sociology senior teacher

Annotation. In this article, the psychological mechanisms of the use of practical psychological methods in the intellectual development of students are studied. Also, scientific literature on the problem of developing students' intelligence has been analyzed in a comparative analogical direction, proposals and recommendations have been developed for the selection and application of research methodologies within the development of children's intelligence, empirical theoretical and practical analysis of specific features in the development of children's intelligence has been carried out, and the development.

Key words: intellectuality, Ability, character, talent, psychological mechanisms, method, methodology, psychocorrection, psychodiagnostics, motivation genetic factor, socialization, dominant.

Kirish. Mamlakatimizdagi ijtimoiy maktabgacha muassasalar ta'lim-tarbiyaviy ishning keng dasturini amalga oshirib bolalarni maktabga tayyorlashdek zarur ishni ta'minlaydi. Ya'ni, bu o'rinda bolalar bog'chasi va maktab ishidagi izchillik katta ahamiyat kasb etishini ta'kidlash lozim bo'ladi.

Izchillikni amalga oshirishning mavjud imkoniyatlari xalq ta'limi tizimi, uning tarkibiy tuzilishi va amalda bo'lishining asosi hisoblanadi.

Bolalarni ta'lim muassasiga maktabga intellektual tayyorlashning maqsad va vazifalari tarbiyaning bolalar yosh xususiyatlari hisobga olingan umumiy maqsad va vazifalaridan kelib chiqib belgilanadi. Bu bolalar bog'chasi va maktab o'rtasida izchillikni ta'minlashning haqiqiy asosini tashkil qiladi.

Bolalar bog'chasi va maktabdagi ta'lim va aqliy tarbiya, shakl hamda metodlarining turli yosh davrlarida bola shaxsini har tomonlama shakllantirishni amalga oshirish maqsadlarida o'zaro aloqasini

qaror toptirishdafa amalga oshadi.

Ma'lumki, bugungi kungacha juda ko'plab ilg'or ijtimoiy psixologiya vakillari tomonidan Bolalar psixologiyasida intellekt va kreativlikni tushuntiruvchi 3 ta nazariya mavjud. D. Veksler, G. Ayzenk, O.K. Tixomirov, S.L. Rubinshteyn, L.L. Gurova, L.S. Vigotskiy, Ya.A. Ponomarev; L. Termen, R. Stenberg P.A. Bachelor, L.M. Vekker, M.S. Egorova, N.V. Kalacheva, S.N. Orlovalarni tadqiqotlarini misol keltirish mumkin. Intellekt kreativlikning yuqori bosqichi hisoblanadi. Bu degani nafaqat ular birlikda, balki ijodkorlik intellektning hosilasi hisoblanadi. Yuqori darajadagi intellekt – yuqori darajadagi qobiliyatning asosi hisoblanadi. Gans Ayzenk kreativlikni qobiliyatning o'ziga xos ko'rinishi deb aytgan. Kreativlik intellektning yuqori bo'lishi bilan belgilangan.

Z. Zaporozets bolalarda kognitiv faoliyatning yangi turlarini o'rgangan, bolalarda kognitiv faoliyatning yangi harakatlari va usullarini shakllantirish jarayoni bolaning intellekt rivojlanishi. Shuningdek bolalarda intellektning yangi turlarini tavsiflab bergan qaysi bosqichida ekanligiga qarab turlicha davom etadi, degan g'oyani ilgari surdi. Matematik tasvirlarning shakllanishi hisoblanadi kuchli vosita maktabgacha yoshdagi bolaning intellektual rivojlanishi, uning kognitiv kuci va ijodiy qobiliyatlari va maktabga umumiy tayyorgarlikning bir qismi. Turli matematik muammolarni echish, bolalar ko'rsatadi ixtiyoriy harakatlar, izchil bajarishni o'rganing zarur harakatlar ma'lum bir natijaga erishish, shuningdek, to'plangan bilimlarni umumlashtirish va tizimlashtirish, ulardan kundalik va o'yin faoliyati. Turli bilimlarni o'zlashtirib, ular savollarga qisqa va aniq javob berish, xulosa chiqarish qobiliyatiga ega bo'ladilar. Shunday qilib, elementar matematik tushunchalarni shakllantirish kelajakdagi talaba uchun zarur bo'lgan fazilatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Boshlang'ich maktab Yoshi bolalarning matematik tasavurlarini rivojlanishi maktabgacha yosh bolalar tomonidan diagnostika jarayonlarini baholash bilan belgilanadi.

Kreativ jarayonni o'rganish psixanalitik yo'nalish bilan bevosita bog'liq hisoblanadi. Z. Freyd ijodiy harakatni libidoz energiyaning sublimatsiyasi natijasida tasvirlagan. Demak, shaxsning ijodiy salohiyatini o'rganish uchun proyeksion metodlardan foydalanishning asosiligi belgilangan.

Uchinchi yo'nalish kreativlikni bolalarning intellektual rivojlanish usullaridan berilgan qobiliyat muammo sifatida o'rganilgan. Bu sohada birinchilardan bo'lib K. Simpsonning tadqiqot ishini ko'rish mumkin, u kreativlikni stereotipik fikrlash usullaridan voz kechish qobiliyati sifatida baholagan. E. From esa kreativlikni (ijodni) hayratga tushish va o'rganish, nostandart vaziyatlarda yechim topish, yangi narsalarni kashf etish va o'z tajribasini chuqur anglash qobiliyati sifatida ko'rib chiqqan. Chet el psixologiyasida J. Gilford va E. Torrens tadqiqotlari alohida o'rganish muhi sanaladi. J. Gilford kreativlikni bolalarning intellektual rivojlanish usullaridan berilgan qobiliyat deb bilgan va uning tajribalari asosan kreativlik diagnostikasi va shaxsiyatning ba'zi bilish omillari bilan aloqalari darajasini o'rganishga qaratilgan. Torrens tadqiqotlarida kreativlikni bolalarning intellektual rivojlanish usullarida o'rganishga bag'ishlangan. U kreativlikni rivojlantirishga qaratilgan maqsadli ta'sir etish ehtimolini qobiliyat sifatida talqin qilgan.

To'rtinchi yo'nalishda K. Goldshteyn, K. Rojers, N. Rojers, A. Maslou va boshqalar ijodiy jarayonni shaxsning "o'zini o'zi aktuallashtirish" bilan bog'lashgan. "O'zini o'zi aktuallashtirgan odamning ijodkorligi madaniyat ta'sirida buzilmagan bolaning kreativligiga o'xshaydi. Kreativlik inson tabiatining eng asosiy xarakteristikasi bo'lib, u tug'ilishidanoq har bir insonga beriladigan salohiyatdir". A. Maslou. R. Stenberg ijtimoiy yo'nalishda kreativlikni "sog'lom aql va intellektning dialektik o'zaro ta'siri" deb hisoblaydi. Intellekt jamoa ehtiyojlarini qondirish uchun keng qo'llaniladi. «Kreativlik o'zini jamoa muammolariga shubha bilan qaraydi va o'zini unga qarshi qo'yadi, yangilarni taklif qilib boradi. Sog'lom aql esa "eski va yangilar o'rtasidagi muvozanatni ta'minlaydi", "jamiyat kontekstidagi o'zgarishlar va barqarorlik"ka erishadi.

Intellektni R. Stenberg "atrof-muhitga moslashish qobiliyati" deb hisoblaydi. Muvaffaqiyatli moslashish belgisi esa mukofot olishdir (keng ijtimoiy-iqtisodiy ma'noda). Kreativlik "sifat jihatidan yuqori emas, balki yangi mahsulot ishlab chiqarish qobiliyati" deb ta'riflanadi. "Intellektli odamlar tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar sifati yuqori, lekin, albatta, yangi bo'lishi shart emas". Shundan kelib chiqib, muallif "kreativlik faqat uni hukm qiluvchi tizim kontekstida ahamiyat kasb etadi", "bir tizimda kreativ bo'lgan narsa boshqa bo'lishi mumkin emas", degan xulosaga keladi. Intellektni kreativlikning sharti deb hisoblaydi, "chunki ijodiy mahsulotlar yuqori sifatga ega. Kreativlik qaror qabul qilish bilan bog'liqdir, ya'ni "istalgan kishi kreativ ustanovkani qabul qilishi, kreativ fikrlashi mumkin". Biroq turli sabablarga ko'ra, "odamlar buni qilmaydi". Ba'zilar olomonga yon bosish uchun aqliy qobiliyatlardan foydalanadi, boshqalari esa olomonga qarshi chiqish uchun bu imkoniyatidan foydalanishadi. Ular, ehtimol, yetakchilik lavozimlarida eng samarali bo'lishlari mumkin, ular o'zgarish zarurligini va barqarorlik o'rtasida muvozanat saqlay olishadi. chunki. "Kreativ odamlar sog'lom fikrlay olmaydilar va hatto boshqa odamlar bilan munosabatlarda ahmoqona ishlarni

qilishlari mumkin". R.Stenbreg "ijodkorlik" quyidagi xususiyatlarga ega degan xulosaga keldi: hukmlar va harakatlar noan'anaviyligi; rivojlangan estetik ko'nikmaga ega; moslashuvchanlik; "o'yin qoidalariga" ambivalentlik (asosiy noaniqlik)ni kiritish; avtoritetlarga va tan olingan "haqiqatlar"ga qarshi tanqid bilan chiqish.

J.P.Gilford o'z tadqiqotlarida konvergent fikrlash bilan divergent fikrlash o'rtasidagi sifatiy farqqa e'tibor qaratdi. Uning ishlari tufayli bu mavzu tadqiqotchilar e'tiboriga tushdi va amaliy ta'lim muammolarini hal qilish borasida muhokama qilinmoqda. Konvergent fikrlash chiziqli, mantiqiy (diskursiv) fikrlashni nazarda tutadi, bu muammoni yagona to'g'ri yechimini o'z ichiga oladi. Divergent fikrlash butunlay boshqa yo'nalishga ega. Bu holda bir nechta yechimlarning printsiplal imkoniyati birinchi o'ringa chiqadi. "Divergentli" ong innovatsion yo'llar, noan'anaviy g'oyalarni topishga qaratilgan. Dj.Gilfordning bu yondashuvini kreativlik xususiyatlarining asosiy nazariy asosi sifatida baholash mumkin. Bizningcha, ravonlik (tezlik, unumdorlik) ko'rsatkichi so'z yoki chizmalarda ifodalanadigan ko'plab g'oyalarni hosil qilish qobiliyatini aks ettiradi. Bu qobiliyatga ega bo'lgan insonning tafakkuri deyarli qiyinchiliklarsiz amalga oshadi. Biz bu ko'rsatkichni quyidagicha tavsiflashimiz mumkin:

- 1) alohidalangan so'z darajasidagi ravonlik. Bunda kishi muayyan harf yoki birikmalarni o'z ichiga olgan so'zlarni osonlikcha topa oladi, berilgan so'z uchun sinonimlarni osonlik bilan tanlaydi;
- 2) g'oyalar va yechimlarni o'z-o'zidan ishlab chiqarish. Misol uchun, bir vaqtning o'zida qattiqlik, oqlik va yegulik belgilari predmetlarni aytish yoki matn mohiyatini ifoda etuvchi sarlavha tanlash kerak bo'ladi.

Bolaning aqliy rivojlanishi quyidagi omillarga bo'g'liq:

1. Genetik omillar. Bola dunyoga kelgandan ota-onasi bergan narsaga ishora qiladi. Bolaning intellektual rivojlanishi sifati, yo'nalishi ko'p jihatdan yuqoridagi omilga bog'liq.

2. Onaning homiladorligi davrida yuzaga keladigan omillar. Homilador onaning turmush tarsi bolaning aqliy rivojlanishiga ta'sir qiladi. Masalan, tug'ilmagan bolaning aqliy zaiflashishiga quyidagilar sabab bo'lishi mumkin: noto'g'ri ovqatlanish, onada yod tanqisligi, homiladorlik paytida kasallik, dori-darmonlarni qabul qilish, spirtli ichimliklar, giyohvand moddalarni iste'mol qilish, chekish va boshqalar.

3. Ekologik omillar. Go'daklarning aqliy faoliyatiga buzilishlar sabablarga ko'ra yuzaga keladi. bolalarda noto'g'ri ovqatlanish, aloqa yetishmasligi, vosita va kognitiv faoliyatga cheklovlar to'liq bo'lmagan oila ava boshqa ta'sir sabab bo'ladi.

4. Katta oila omili metodi tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, to'ng'ichlar oiladagi boshqa bolalarga qaraganda ko'proq aqliy qobiliyati rivojlangandir. Biroq, ichida katta oilalar bolalar ijtimoiy jihatdan yaxshiroq rivojlanadi: ular muloqot qilish qobiliyatini osongina egallaydilar va jamiyatga tezda moslashadilar.

5. Oilaning ijtimoiy mavqei. kambag'al oilalar farzandlari har doim ham ota-onalarini maktabdagi natijalari bilan xursand qilishmaydi chunki ularda ota-onalarda oila turmush tarzini rivojlantirish bilan bog'liqdir.

6. Maktab bolalarning faoliyatiga ta'sir qiladi. Aksariyat umumta'lim maktablarida o'qituvchilar savollarga undan talab qilinadigan tarzda javob beradigan, so'ramasdan hech narsa qilmaydigan yaxshi o'quvchi deb hisoblashadi. Bu xususiyatlar yuqori ijodiy salohiyatga ega bo'lgan bolalarga mos kelmaydi: muammolarni hal qilishda nostandart yondashuvni ko'rsatadiganlar. Ta'limga individual va o'quvchiga yo'naltirilgan yondashuvlar bugungi kunda maktabda bolalarning aqliy rivojlanishini rag'batlantiradi.

7. Bolaning shaxsiy fazilatlari bolalarning intellektiga ta'sir qiladi. Aqliy qobiliyatlarning rivojlanishiga bolaning xarakteri va temperamenti ham ta'sir qiladi. O'ychan bolalar murakkab vazifalarga e'tiborli, ammo ular ishonchsiz va muvaffaqiyatsizlikdan qo'rqishadi. Qo'zg'aluvchan bolalar biroz yuzaki, lekin o'z-o'zidan ijodiy impulsni namoyish etishga qodir hisoblanadi.

8. Ota-onalarning shaxsiy fazilatlari ham bolaning intellektiga ta'sir qiladi. omili. Ota-onalar intellektual rivojlangan, muvaffaqiyatli, o'ziga ishongan, o'z ishini sevsa yaxshi bo'ladi: bunday sharoitda bolalar tezroq rivojlanadi. Biroq, bu intellekti rivojlangan bolani bolani tarbiyalashning asosiy sharti hisoblanmaydi. Ta'limdagi asosiy narsa ota-onalarning g'amxo'rliqi va bolalarning kuchiga ishonish. Bolaning aqliy rivojlanishining rivojlanish darajasini bilib, siz unga to'g'ri ta'lim usullarini tanlashingiz mumkin. Chaqaloqlar uchun - yorqin rasmlar, qaysini hisobga olgan holda va savollarga javob berib, bola o'z aqlining ma'lum darajasini namoyish etadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni maxsus topshiriqlar va anketalar yordamida tashxislash mumkin. Maktab o'quvchilarining IQ darajasini tekshirish uchun psixologik testlar qo'llaniladi. Ular turli sohalarida razvedkani o'rganishga qaratilgan bloklar shaklida qurilgan. Natijalarga e'tibor qaratib, u ma'lumotni qanday

yaxshi qabul qilishini bilib olishingiz mumkin. Bolaning rivojlanishi uchun uning tadqiqot faoliyatini rag'batlantirish kerak. Ota-onalar u yoki bu narsani aniqlashga, ob'ektni uzoqdan batafsilroq ko'rib chiqishga yoki erdan qiziqarli narsalarni ushlashga harakat qilayotgan qiziquvchan chaqaloqni doimiy ravishda orqaga tortib olishlari odatiy hol emas. Bunday xulqatvor bilan tabiiy qiziqish va izlanish tezda yo'qoladi va bolaning o'rganishga qiziqishi yo'qoladi. Ammo, shu bilan birga, chaqaloq boshqa odamlar bilan o'zaro munosabatlar me'yorlarini singdirishi va olbolalarning intellektual rivojlanish usullaridan ruxsatisiz boshqa birovni tortib olish mumkin emasligini aniq ajratib ko'rsatishi kerak.

Biz, o'qituvchilar va ota-onalar, tafakkurning shakllanishi hayotning birinchi yillaridan boshlanishini unutmasligimiz kerak. Fikrlash boshlang'ich maktabgacha yoshdagi bolalar pedagogika, psixologiya, fiziologiya, umumiy tilshunoslik, sotsiologiya, psixolingvistika kabi turli bilim sohalari vakillarining e'tiborini tortadi. Har bir fan o'zining maxsus muammolarini hal qilishda bir vaqtning o'zida umumiy savollarga ham to'xtaladi. Bolalar tafakkurida bir xususiyat - sinkretizm mavjud bo'lib, u bolaga bir ob'ektni boshqasidan ajratmasdan, butun bloklar bo'yicha fikr yuritish imkonini beradi. Sinkretik xarakter bolalarning fikrlashi, ya'ni butun vaziyatlarda, yaxlit bog'langan qismlarda fikrlash shunchalik kuchliki, u hali ham maktab o'quvchisida og'zaki fikrlash sohasida qoladi va bolada fikrlashning transformativ shaklidir. Dunyoda jamiyat ravnaqi ko'p jihatdan uning intellektual imkoniyatlari bilan belgilanadi. Chunki ilmiy yutuqlari yuqori darajada rivojlangan mamlakat barcha sohalarda doimo ilg'or bo'ladi. Jahon davlatlarining ijtimoiy-tarixiy rivojlanishida yoshlarga bo'lgan e'tibor muhim o'rin egallaydi. Yoshlarning huquqlarini himoya qilish, ularga imkoniyatlar yaratish, ularning manfaatlarini ifoda etuvchi huquqiy baza yaratilishi davlatning kelajakda taraqqiyot darajasini belgilab beradi.

Xulosa

Biz intellekt so'zini talafuz qilishimiz bilan, testlarni qo'llash orqali uni ko'z oldimizga keltiramiz. Lekin mana shu teslar qanchalik to'g'ri. Biz ularga qay darajada ishonishimiz mumkin. Bu ko'rinishdagi testlarning savollari barcha soha vakillarining turmush shartini hisobga olmaganligini kuzatishimiz mumkin. Hatto, A. Bine ham o'zi kashf etkan intellekt testlarini tahlili ustida ishlash kerakligini aytib o'tgan. Sababi, bu testlarning natijasi haqiqatdan uzoq bo'lishini aniqlagan. Bundan tashqari bunday testlar intellektning faqat bir tomonini tadqiq etishga qaratilgan. Emotsional va amaliy intellekti yuqori rivojlangan shaxslarning natijalari bu testlarda yaxshi natija ko'rsatmayotganligi kuzatishgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Praktikum po psixodiagnostike, Differenstionalnaya psixometrika. (Pod red. V.V.Stolina, A.G.Shmeleva. M: Izd-vo M.,2014
2. Taluzina N.F., Karpov Yu.V. Pedagogicheskaya psixologiya. M: Izd-vo. M, Un-ta 2010 g.
3. G'oziev E.G. O'quvchilarning umumlashtirish usullariga o'rgatish va ularning aqliy taraqqiyoti. T., 2001 y.
4. Гатанов,Ю. Курс развития творческого мышления (по методике Дж. Гилфорда и Дж. Рензулли): Первый год обучения (болалар учун 6-10 ёш). - СПб: ГП «Иматон», 1996.
5. Козленке, В. Н. Проблема креативности личности / В. Н. Козленко // Психология творчества; под ред. Я. А. Пономарева. - М. : Наука, 1999.
6. Фрейд З. Художник и фантазирование/ Пер. с нем.; Под ред. Р.Ф. Додельцева, К.М. Долгова. - М.: Республика, 1995.
7. Фромм Э. Искусство любить/ пер. с англ. - М.;АСТ; АСТ МОСКВА, 2010.